TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. kovo 21 d.* [i]

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Sąjungos politika vandens srityje – Direktyva 2000/60/EB – Su paviršiniais vandenimis susiję aplinkos tikslai – Visų paviršinio vandens telkinių būklės prastėjimo prevencija – V priedo 1.2.2 punktas – „Labai geros“, „geros“ ir „vidutiniškos“ ežerų ekologinės būklės apibrėžimai – Biologinio kokybės elemento „žuvų fauna“ vertinimo kriterijai“

Byloje C-671/22

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija) 2022 m. spalio 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. spalio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

T GmbH

prieš

Bezirkshautpmannschaft Spittal an der Drau

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, teisėjai J. Passer (pranešėjas) ir M. L. Arastey Sahún,

generalinis advokatas A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *T GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwältin* V. Rastner,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch, J. Schmoll ir M. Kopetzki,

– Airijos, atstovaujamos *Chief State Solicitor* M. Browne, A. Joyce, D. O’Reilly ir M. Tierney, padedamų SC J. Doherty ir SC E. McGrath,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Hermes ir E. Sanfrutos Cano,

* Proceso kalba: vokiečių.

susipažinęs su 2023 m. lapkričio 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), V priedo 1.2.2 punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *T GmbH* ir *Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau* (Špitalio prie Dravos teritorinė administracinė institucija, Austrija) (toliau – administracinė institucija) ginčą dėl pastarosios atsisakymo išduoti ieškovei pagrindinėje byloje leidimą statyti valčių namelį ant ežero kranto.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2000/60 25 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Turi būti nustatyti bendri vandens kokybės ir atitinkamais aplinkos apsaugos požiūriu atvejais – kiekybės būklės apibrėžimai. Turėtų būti nustatyti aplinkos apsaugos uždaviniai, kurie užtikrintų gerą paviršinio ir požeminio vandens būklę visoje Bendrijoje ir Bendrijos lygiu neleistų vandens būklei toliau prastėti.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Paskirtis“ nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenų, tarpinių vandenų, pakrančių vandenų ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri:

a) neleistų toliau prastėti vandenų ekosistemų, taip pat sausumos ekosistemų (atsižvelgiant į jų vandens poreikius) bei šlapžemių, tiesiogiai priklausomų nuo vandenų ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų;

<…>“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokos“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos šios sąvokos:

<…>

„paviršinio vandens būklė“ – tai bendras paviršinio vandens telkinio būklės apibūdinimas, kurį nulemia arba jo ekologinė, arba cheminė būklė, žiūrint kuri iš jų blogesnė.

„Gera paviršinio vandens būklė“ – tai paviršinio vandens telkinio būklė, kai jo ekologinė ir cheminė būklės įvertinamos bent kaip „geros“.

<…>

„ekologinė būklė“ – tai vandens ekosistemų, susijusių su paviršiniais vandenimis, funkcionavimo ir struktūros kokybės apibūdinimas, nusakomas pagal V priedą.

„gera aplinkos būklė“ – tai paviršinio vandens telkinio būklė, taip nusakoma pagal V priedą.

<…>“

6 Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje „Aplinkos apsaugos tikslai“ nurodyta:

„1. Vykdydamos priemonių programas, nurodytas upės baseino valdymo planuose, ir taikydamos jas:

a) paviršiniams vandenims
   i) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad neprastėtų visų paviršinio vandens telkinių būklė, atsižvelgdamos į šio straipsnio 6 ir 7 dalies taikymą ir nepažeisdamos jo 8 dalies;
   ii) valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujina visus paviršinio vandens telkinius, atsižvelgdamos į iii papunkčio taikymą dirbtiniams ir labai pakeistiems vandens telkiniams, ir stengiasi, kad gera paviršinio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies;

<…>“

7 Minėtos direktyvos V priedo 1.2 punkte „Norminiai ekologinės būklės klasių apibrėžimai“ įtvirtinta:

„1.2 lentelė. Bendrieji apibrėžimai, taikomi upėms, ežerams, tarpiniams ir pakrančių vandenims

Pateikiamas tekstas – tai bendras ekologinės kokybės apibrėžimas. Klasifikavimo tikslais taikomos tos ekologinės būklės kokybės elementų vertės, kurios yra pateiktos 1.2.1–1.2.4 lentelėse kiekvienai paviršinio vandens kategorijai.

Elementas	Labai gera būklė	Gera būklė	Vidutiniška būklė
Bendri požymiai	Antropogeninių priežasčių paveiktos atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio fizinių, cheminių ir hidromorfologinių kokybės elementų vertės nesiskiria arba labai mažai skiriasi nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis. Atitinkamo paviršinio vandens telkinio biologinių kokybės elementų vertės atitinka vertes, kurios paprastai būdingos tokio tipo telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, nuo jų nenukrypsta arba nukrypsta labai mažai. Tai yra tipui būdingos sąlygos ir bendrijos.	Dėl žmonių veiklos atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio biologinių kokybės elementų vertės nedaug nukrypsta nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis.	Atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio biologinės [biologinių] kokybės elementų vertės yra vidutiniškai nukrypusios nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis. Dėl žmonių veiklos vertės rodo vidutiniško nuokrypio požymius ir yra daug labiau sutrikdytos nei esant gerai telkinio būklei.

Vandenys, kurių būklė blogesnė už vidutinę [vidutinišką], priskiriami [prie] blogos arba labai blogos būklės klasė[s].

Vandenys, kurių biologinės [biologinių] kokybės elementų vertės gerokai skiriasi nuo verčių, būdingų tokio tipo paviršinio vandens telkiniams, ir kuriuose atitinkamos biologinės bendrijos gana nemažai skiriasi nuo būdingų tokio tipo paviršinio vandens telkinių bendrijų netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, priskiriami [prie] blogos būklės klas[ės].

Vandenys, kurių kokybės elementų vertės labai skiriasi nuo verčių, būdingų tokio tipo paviršinio vandens telkiniams, ir kuriuose nėra didelės dalies atitinkamų biologinių bendrijų, kurios būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, priskiriami [prie] labai blogos būklės klas[ės].

<…>

1.2.2 Labai geros, geros ir vidutiniškos ežerų ekologinės būklės apibrėžimai

Biologiniai kokybės elementai

Elementas	Labai gera būklė	Gera būklė	Vidutiniška būklė
<…>	<…>	<…>	<…>

Žuvų fauna	Rūšių sudėtis ir gausa visiškai ar beveik visiškai atitinka netrikdomas gamtines sąlygas. Yra visos tipui būdingos ir trikdymui jautrios rūšys. Žuvų bendrijų amžiaus sudėtis turi nedaug požymių, rodančių, kad ją trikdytų antropogeninė veikla ar kad kokia nors rūšis nustotų daugintis ar vystytis.	Yra nedideli rūšių sudėties ir gausos pokyčiai, palyginti su tipui būdingomis bendrijomis, susiję su antropogeniniu poveikiu fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams. Žuvų bendrijos amžiaus struktūrose yra požymių, kurie rodo, kad antropogeninė veikla daro poveikį fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams ir kad kai kuriais atvejais tam tikra rūšis nustojo daugintis ir vystytis ir dėl to gali trūkti kai kurių jos amžiaus grupių.	Dėl antropogeninio poveikio fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams žuvų rūšių sudėtis ir gausa vidutiniškai skiriasi nuo tipui būdingų bendrijų sudėties ir gausos. Žuvų bendrijos amžiaus struktūra rodo didelius trikdymo požymius dėl antropogeninio poveikio fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams, nes nėra tipui būdingų didoko skaičiaus rūšių arba jų gausa yra labai nedidelė.

<…>“

Austrijos teisė

8 1959 m. spalio 16 d. *Wasserrechtsgesetz 1959* (1959 m. Vandens apsaugos įstatymas; BGBl., 215/1959) (šio įstatymo 2018 m. lapkričio 22 d. redakcija; BGBl. I, 73/2018; toliau – WRG) iš esmės numatyta, kad paviršiniai vandenys turi būti saugomi, gerinami ir atnaujinami, kad neprastėtų jų būklė, ir kad paviršinio vandens tikslinė būklė laikoma pasiekta, kai paviršinis vandens telkinys turi bent gerą ekologinę būklę ir gerą cheminę būklę.

9 Pagal WRG 104a straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunktį projektai, kuriuos vykdant, tikėtina, dėl paviršinio vandens telkinio hidromorfologinių savybių pokyčių arba požeminio vandens telkinių vandens lygio pokyčių suprastės paviršinio vandens telkinio arba požeminio vandens telkinio būklė, bet kuriuo atveju laikomi projektais, galinčiais neigiamai paveikti viešuosius interesus.

10 Pagal WRG 105 straipsnio 1 dalį prašymas išduoti projekto leidimą gali būti atmestas dėl viešojo intereso, jeigu kyla pavojus, kad labai pablogės vandens ekologinė būklė arba gali būti iš esmės pakenkta tikslams, kylantiems iš kitų Sąjungos teisės nuostatų.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 2013 m. lapkričio 7 d. ieškovė pagrindinėje byloje pateikė administracinei institucijai prašymą išduoti leidimą ant Veisenzės ežero (Austrija) statyti 7 m x 8,5 m dydžio valčių namelį. Šio natūralios kilmės ežero Karintijos žemėje plotas yra 6,53 km^2.

12 Kadangi 2016 m. gegužės 25 d. sprendimu šis prašymas buvo atmestas, ieškovė pagrindinėje byloje pateikė skundą *Landesverwaltungsgericht Kärnten* (Karintijos administracinis teismas, Austrija) ir šis teismas 2020 m. vasario 21 d. nutartimi patvirtino sprendimą atmesti prašymą. Šis teismas nusprendė, kad bendra ežero paviršinių vandenų būklė yra „bloga“ dėl žuvų faunos kokybės. Jis nusprendė, kad nors visi hidromorfologiniai ir fiziniai, cheminiai kokybės elementai, taip pat biologiniai kokybės elementai – „fitoplanktonas“ ir „makrofitai“ – yra labai geros būklės, jis turėjo atlikti bendrą kokybės elementų vertinimą ir kaip į lemiamą klasifikavimo kriterijų atsižvelgti į elementą, kurio vertė yra pati prasčiausia. Blogą biologinio kokybės elemento „žuvų fauna“ būklę lėmė netinkamas žuvų išteklių valdymas, nes dabartinis žuvų populiacijų surašymas leido konstatuoti, kad iš aštuonių pirminių žuvų rūšių išliko tik šešios, o dėl netinkamo žuvų populiacijų valdymo atsirado devynios svetimos žuvų rūšys.

13 *Landesverwaltungsgericht Kärnten* (Karintijos federalinės žemės administracinis teismas) teigimu, pareiga pagerinti paviršinio vandens būklę ir pareiga pasiekti gerą šių vandenų būklę, kuri valstybėms narėms tenka pagal Direktyvą 2000/60, draudžia joms imtis bet kokių priemonių, kurios gali sudaryti kliūčių pagerinti arba kuriomis nesiekiama prisidėti prie pagerinimo. Šis teismas patikslina, kad nors dėl valčių namelio statybos netoli ežero kranto bendra ežero vandenų būklė nepasikeis, tai nepagerins jo paviršinio vandens būklės, nes pakenks esamoms natūralioms nerštavietėms.

14 Gavęs ieškovės pagrindinėje byloje kasacinį skundą dėl 2020 m. vasario 21 d. sprendimo *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, mano, kad pagal Direktyvą 2000/60 nereikalaujama atsisakyti išduoti projektų, kurie, nors ir nesukelia vandens telkinių būklės pablogėjimo, neprisideda prie geros paviršinio vandens būklės, leidimą, o tik įpareigojama atsisakyti išduoti projektų, kurie daro didelį poveikį atitinkamų vandens telkinių būklei, leidimą.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, visų pirma 2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland* (C-461/13, EU:C:2015:433) 51 punktą, valstybės narės – su sąlyga, kad netaikoma nukrypti leidžianti nuostata, – privalo atsisakyti išduoti konkretaus projekto leidimą, kai dėl to projekto gali pablogėti paviršinio vandens telkinio būklė arba jeigu kyla grėsmė, kad dėl jo šioje direktyvoje nustatytu laiko momentu nebus pasiekta gera paviršinio vandens būklė arba geras tokio vandens ekologinis potencialas ir gera cheminė būklė. Šis teismas taip pat primena jurisprudenciją, pagal kurią valstybės narės, vertindamos konkrečios programos ar projekto suderinamumą su vandens kokybės suprastėjimo prevencijos tikslu, negali neatsižvelgti į laikinas neigiamas šių programų ar projektų pasekmes vandens kokybei, nebent šios pasekmės akivaizdžiai turi tik nedidelį poveikį atitinkamų vandens telkinių būklei.

16 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jo nagrinėjamoje byloje pirmiausia reikia įvertinti priemones, skirtas gerai paviršinio vandens būklei pasiekti, ir, antra, įvertinti, ar šis projektas turi reikšmingų pasekmių šioms priemonėms. Jis patikslina, kad toks vertinimas reiškia, jog nagrinėjamo paviršinio vandens būklė turi būti žemesnė už „geros būklės“ lygį. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas žuvų faunos trikdymas, kurį, kaip jis mano, lemia tik priemonės, kurių ėmėsi žuvininkystės pramonė, o ne antropogeninis poveikis fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams, lemia tai, kad paviršinio vandens būklė laikytina žemesne už „geros būklės“ lygį.

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad jei nustatant paviršinio vandens ekologinę būklę reikėtų atsižvelgti į kitas priežastis nei antropogeninis poveikis fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams, nagrinėjamo ežero vandens būklė turėtų būti priskirta prie klasės „bloga“. Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kaip klasifikuoti biologinį kokybės elementą „žuvų fauna“ ir prie kurios klasės jis gali būti priskirtas.

18 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar [Direktyvos 2000/60] V priedo 1.2.2 punktas („labai geros“, „geros“ ir „vidutiniškos“ ežerų ekologinės būklės apibrėžimai) turi būti aiškinamas taip, kad lentelės „Biologiniai kokybės elementai“ eilutės „Žuvų fauna“ skirsnyje „Labai gera būklė“ nurodytas „trikdantis poveikis“ reiškia tik antropogeninį poveikį fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad biologinio kokybės elemento „žuvų fauna“ nukrypimas nuo labai geros būklės, kurį galima paaiškinti ne antropogeniniu poveikiu fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams, o kitu trikdančiu poveikiu, reiškia, kad biologinis kokybės elementas „žuvų fauna“ taip pat neturi būti priskiriamas prie „geros būklės“ arba „vidutiniškos būklės“ klasės?“

Dėl priimtinumo

19 Pirmiausia Europos Komisija savo rašytinėse pastabose pažymi, kad savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro prielaidą, jog klaidos valdant žuvų išteklius ir „antropogeninis poveikis fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2. punktą, yra du skirtingi antropogeniniai padariniai. Ji pabrėžia, kad prejudiciniai klausimai neturėtų prasmės, jei šios klaidos, kurias Austrijos teismai laiko atitinkamų paviršinių vandenų priskyrimo prie klasės „bloga“ priežastimi, turėtų būti laikomos „antropogeniniu poveikiu fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams“, kaip tai suprantama pagal šio V priedo 1.2.2 punktą.

20 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2023 m. gegužės 25 d. Sprendimo *WertInvest Hotelbetrieb*, C-575/21, EU:C:2023:425, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

21 Be to, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, tik nacionalinis teismas gali tiksliai nustatyti nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų taikymo sritį. Teisingumo Teismas yra kompetentingas priimti sprendimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar galiojimo tik atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą

pateikusio teismo aprašytą faktinę ir teisinę situaciją ir negali nei ja suabejoti, nei patikrinti, ar ji teisinga (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Real Vida Seguros*, C-449/20, EU:C:2021:721, 13 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

22 Šiuo atveju, nors nagrinėjamu atveju negalima atmesti galimybės, kad žvejyba gali daryti poveikį fiziniams, cheminiams ir, galbūt, paviršinio vandens hidromorfologiniams elementams, iš jokios Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad žuvų išteklių valdymo priemonės bet kuriuo atveju yra antropogeninį poveikį fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams turinčios priemonės.

23 Taigi pateikti klausimai, kurie neatrodo nereikšmingi, yra priimtini.

Dėl prejudicinių klausimų

24 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2 punktas turi būti aiškinamas taip, kad, kiek tai susiję su biologinio kokybės elemento „žuvų fauna“ vertinimo kriterijais, „antropogeninių trikdymų“, susijusių su žuvų rūšių sudėtimi ir gausa, palyginti su būdingomis sąlygomis, pagal šį punktą gali atsirasti tik dėl „antropogeninio poveikio fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams“, o ne dėl kito antropogeninio poveikio, kaip antai žuvų išteklių valdymo priemonių. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, jis nori išsiaiškinti, ar klasifikuojant „žuvų faunos“ ekologinę būklę visos trikdymų priežastys yra svarbios.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad tuo atveju, jei šiuos trikdymus galėtų sukelti žuvų išteklių valdymo priemonės, nagrinėjamo ežero vandenų ekologinė būklė turėtų būti priskirta prie klasės „gera“. Jei taip būtų, jis mano, kad vykdant pagrindinėje byloje nagrinėjamo projekto leidimo išdavimo procedūrą būtina nustatyti, ar tam, kad būtų pasiekta bendra ežero vandens būklė, biologinis kokybės elementas „žuvų fauna“ turi būti geros arba labai geros ekologinės būklės. Šiam teismui taip pat kyla klausimas dėl pasekmių klasifikuojant biologinį kokybės elementą „žuvų fauna“, jei būtų atsižvelgiama į sąlygas, kurių nelemia antropogeninis poveikis fiziniams, cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams. Jam kyla klausimas, ar šis elementas negali būti priskirtas prie aukštesnės klasės, ne tik prie klasės „bloga“, arba, atvirkščiai, visų klasių, nes šiuo atveju svarbios visos nukrypimo nuo „labai geros [ekologinės] būklės“ priežastys.

26 Vadovaujantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą būtina atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2015 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Surmačs*, C-127/14, EU:C:2015:522, 28 punktas ir 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, 19 punktas).

27 Pirma, pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2. punktą ežero ekologinės būklės priskyrimas pagal biologinį kokybės elementą „žuvų fauna“ prie „labai geros“, „geros“ arba „vidutiniškos“ klasės priklauso, be kita ko, nuo ežere gyvenančių žuvų rūšių sudėties ir gausos bei būdingų bendrijų skirtumo. Šiame punkte patikslinama, kad šių rūšių sudėčiai ir gausai, nelygu atvejis, nedaromas „antropogeninis trikdymas“ arba jie, atsižvelgiant į būdingas bendrijas, yra pakitę dėl „antropogeninio poveikio“.

28 Taigi nuoroda į antropogenines priežastis, siekiant įvertinti atsiradusius žuvų rūšių sudėties ir gausos nukrypimus nuo būdingų bendrijų, taikoma apibrėžiant visas ekologines būsenas. Vis dėlto „geros“ ir „vidutiniškos“ aplinkos būklės, apibrėžtos atsižvelgiant į šių nukrypimų laipsnį, rodo, kad atsižvelgiama į tam tikro pobūdžio priežastis. Iš tiesų iš šių dviejų ekologinės būklės apibrėžčių matyti, kad nedideli arba vidutiniški ežere gyvenančių rūšių nuokrypiai, palyginti su šiam ežerui būdingomis bendrijomis, turi būti nulemti „antropogeninio poveikio fiziniams[,] cheminiams ar hidromorfologiniams kokybės elementams.“

29 Taigi, remiantis pažodiniu Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2 punkto aiškinimu, galima daryti išvadą, kad tik tokio pobūdžio poveikis yra lemiamas priskiriant prie vienos ar kitos būklės. Tokiu atveju rūšių sudėties ir gausos pokyčiai, kuriuos lėmė žuvų išteklių valdymo priemonės arba bet kokia priemonė, nesusijusi su antropogeniniu poveikiu fiziniams, cheminiams ir hidromorfologiniams kokybės elementams, neturi reikšmės vertinant, ar paviršinio vandens telkinio būklė yra „gera“, ar „vidutiniška“.

30 Tiesa, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisės nuostatos aiškinimu remiantis kontekstu ir tikslu neturi būti panaikintas aiškios ir tikslios šios nuostatos formuluotės veiksmingumas. Vadinasi, kadangi Sąjungos teisės nuostatos prasmė aiškiai matyti iš jos pačios teksto, Teisingumo Teismas negali nukrypti nuo šio aiškinimo (2023 m. liepos 13 d. Sprendimo *Mensing*, C-180/22, EU:C:2023:565, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad, kaip iš esmės pažymėjo generalinis advokatas išvados 27–31 punktuose, Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2. punktas nėra visiškai aiškus.

32 Darytina išvada, kad Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2 punkto aiškinimas negali būti grindžiamas vien jo formuluote, bet pagal šio sprendimo 26 punkte primintą jurisprudenciją turi būti atsižvelgiama į šios direktyvos kontekstą ir ja siekiamus tikslus.

33 Taigi, antra, reikia išnagrinėti šio 1.2.2 punkto kontekstą, visų pirma įvairias Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2 punkte ir paskesniuose punktuose pateiktas lenteles. Šiame 1.2 punkte, kuris išdėstytas šio sprendimo 7 punkte, yra 1.2 lentelė „Bendrieji apibrėžimai, taikomi upėms, ežerams, tarpiniams ir pakrančių vandenims“, kuri bendrai apibūdina tris šių vandenų ekologines būkles kaip „labai gera“, „gera“ ir „vidutiniška“, taip pat trys pastraipos, kuriose apibrėžiamas šių vandenų priskyrimas prie „geros“ ir „blogos“ būklės klasių. Šio priedo 1.2.1–1.2.4 punktuose pateiktos konkrečios atitinkamai upių, ežerų, tarpinių ir pakrančių vandenų ekologinės būklės apibrėžtys. Siekdamos įvertinti kiekvieno paviršinio vandens telkinio tipo ekologinę būklę, valstybės narės turi atsižvelgti į tris kokybės elementų kategorijas, t. y. biologinius, hidromorfologinius kokybės elementus bei fizinius ir cheminius kokybės elementus, nes kiekvienas iš šių kokybės elementų apima konkrečius parametrus.

34 Taigi šioje 1.2 lentelėje, kurioje bendrai apibrėžiama paviršinio vandens „labai gera būklė“, daroma nuoroda į tai, kad „[a]titinkamo paviršinio vandens telkinio biologinių kokybės elementų vertės atitinka vertes, kurios paprastai būdingos tokio tipo telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis, nuo jų nenukrypsta arba nukrypsta labai mažai“.

35 Kiek tai susiję su „gera ekologine būkle“, šioje lentelėje numatyta, kad „[d]ėl žmonių veiklos atitinkamo tipo paviršinio vandens telkinio biologinių kokybės elementų vertės nedaug nukrypsta nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis“, o kalbant apie „vidutinišką“ ekologinę būklę, nurodyta, kad „dėl žmonių

veiklos vertės rodo vidutiniško nuokrypio požymius ir yra daug labiau sutrikdytos nei esant gerai telkinio būklei“ ir kad jos „nedaug nukrypsta nuo verčių, kurios paprastai būdingos tokio tipo paviršinio vandens telkiniams netrikdomomis gamtinėmis sąlygomis“.

36 Taigi, kaip pažymėjo generalinis advokatas išvados 38 punkte, bendroje paviršinio vandens ekologinės kokybės apibrėžtyje nėra nuorodos, susijusios su konkrečiomis priežastimis, pavyzdžiui, su antropogeniniais fizinių, cheminių ir hidromorfologinių kokybės elementų verčių pokyčiais.

37 Taigi, kalbant apie kategoriją, susijusią su „labai gera ekologine būkle“, nei iš Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2 lentelėje pateiktos bendros ekologinės kokybės apibrėžties, nei iš biologinio kokybės elemento „žuvų faunos“ apibrėžties, pateiktos šio priedo 1.2.2 lentelėje, nematyti, kad antropogeniniai pokyčiai, antropogeninis poveikis ar nuokrypiai, į kuriuos daroma nuoroda, susiję tik su fiziniais, cheminiais ir hidromorfologiniais kokybės elementais.

38 Be to, kalbant apie kategorijas, susijusias su „gera“ ir „vidutiniška“ ekologinėmis būklėmis, kadangi šios būklės šiose lentelėse apibrėžiamos remiantis tais pačiais rodikliais kaip „labai gera [ekologinė] būklė“, atsižvelgiant į konstatuotą nuokrypį nuo normaliųjų verčių, būtų prieštaringa, kaip savo išvados 40 punkte pažymėjo generalinis advokatas, atsižvelgti į visus trikdymus vertinant šią būklę, bet neatsižvelgti į kai kuriuos iš jų, kai turi būti vertinamas minėtų „geros“ ir „vidutiniškos“ būklės nuokrypis.

39 Trečia, toks aiškinimas atitinka Direktyva 2000/60 siekiamus tikslus. Iš tiesų, taip griežtai aiškinant kriterijų „netrikdom[omis] gamtin[ėmis] sąlyg[omis]“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2 lentelę, klasifikuojant biologinį kokybės elementą „žuvų fauna“ nebūtų atsižvelgta į tam tikrą antropogeninį poveikį, kaip antai žuvų išteklių valdymo priemones, o tai prieštarautų galutiniam Direktyvos 2000/60 tikslui, kuris matyti iš jos 25 konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio a punkto, t. y. koordinuotais veiksmais iki 2015 m. pasiekti viso Europos Sąjungos paviršinio vandens „gerą būklę“ (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimą *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 35–37 punktus).

40 Iš tiesų iš Direktyvos 2000/60 1 straipsnio a punkto matyti, kad jos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenų, tarpinių vandenų, pakrančių vandenų ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri neleistų toliau prastėti vandenų ekosistemų, taip pat sausumos ekosistemų (atsižvelgiant į jų vandens poreikius) bei šlapžemių, tiesiogiai priklausomų nuo vandenų ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų.

41 Aplinkos apsaugos tikslai, kuriuos valstybės narės turi pasiekti paviršinių vandenų srityje, yra nurodyti šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies a punkte – nuostatoje, kurioje, kaip patikslinta Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, nurodyti du atskiri, nors ir neatsiejamai susiję, tikslai. Pirma, remiantis šios nuostatos i papunkčiu, valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad neprastėtų visų paviršinio vandens telkinių būklė (pareiga neleisti prastėti). Antra, pagal minėtos nuostatos ii ir iii papunkčius valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujina visus paviršinio vandens telkinius, kad iki 2015 m. gruodžio 22 d. būtų pasiekta šių vandens telkinių „gera būklė“ (pareiga pagerinti) (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimą *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 39 punktas).

42 Tiek pareiga pagerinti vandens telkinių būklę, tiek pareiga neleisti jai prastėti siekiama įgyvendinti Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytus kokybinius tikslus – išsaugoti arba atkurti gerą paviršinio vandens būklę, gerą ekologinį potencialą ir gerą cheminę būklę (2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 41 punktas).

43 Šiomis aplinkybėmis Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punktas neapsiriboja vien tikslo planuoti upių baseinų valdymą paskelbimu vartojant programinę formuluotę, bet turi ir įpareigojamąjį poveikį kiekvienu šioje direktyvoje numatytos procedūros etapu, kai tik nustatoma atitinkamo vandens telkinio ekologinė būklė. Taigi šioje nuostatoje ne tik įtvirtinamos principinės pareigos, bet ji taip pat susijusi su konkrečiais projektais (2022 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Association France Nature Environnement (Laikinas poveikis paviršiniam vandeniui)*, C-525/20, EU:C:2022:350, 24 punktas ir jame nurodytą jurisprudenciją).

44 Per leidimo įgyvendinti projektą išdavimo procedūrą, taigi prieš priimant sprendimą, kompetentingos nacionalinės institucijos pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnį privalo patikrinti, ar įgyvendinant šį projektą gali būti daromas neigiamas poveikis vandeniui, kuris prieštarautų pareigoms neleisti prastėti paviršinio ir požeminio vandens telkinių būklei ir ją gerinti (žr. 2022 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Association France Nature Environnement (Laikinas poveikis paviršiniam vandeniui)*, C-525/20, EU:C:2022:350, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

45 Vandens ekosistemų ekologinės būklės apsauga negalėtų būti užtikrinta, jei vertinant ežerų „žuvų faunos“ būklę būtų leidžiama neatsižvelgti į antropogeninį žuvų rūšių sudėties ir gausos ar kitus trikdymus, kuriuos sukėlė ne fizinių, cheminių ir hidromorfologinių kokybės elementų pokytis.

46 Be to, jeigu Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2 punktas būtų aiškinamas griežtai, t. y. kad vertinant „žuvų faunos“ ekologinę būklę kaip „labai gera“ nereikėtų atsižvelgti į tam tikrus antropogeninius pokyčius, pats „žuvų faunos“ biologinis kokybės elementas netektų reikšmės. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į Direktyvos 2000/60 tikslus, jiems būtų prieštaraujama, jeigu būtų manoma, kad tam tikras žuvų faunos suprastėjimas (pavyzdžiui, tam tikrais atvejais – žuvų išteklių suprastėjimas) neturi reikšmės klasifikuojant žuvų faunos kokybę pagal reikšmingas šios direktyvos V priedo nuostatas.

47 Taigi, mano nuomone, teleologinis reikšmingų nuostatų aiškinimas patvirtina, jog nustatant žuvų faunos ekologines būkles reikia atsižvelgti į bet kokį trikdymą, susijusį su žuvų rūšių sudėtimi ir gausa, taip pat su jų bendrijų amžiaus struktūromis.

48 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2000/60 V priedo 1.2.2 punktas turi būti aiškinamas taip, kad, pirma, kiek tai susiję su biologinio kokybės elemento „žuvų fauna“ vertinimo kriterijais, sąvoka „antropogeninis trikdymas“, kaip ji suprantama pagal šį punktą, turi būti suprantama taip, kad tai yra bet kuris trikdymas, atsirandantis dėl žmogaus veiklos, įskaitant bet kokius pokyčius, galinčius paveikti žuvų rūšių sudėtį ir gausą, ir, antra, visi šie trikdymai yra svarbūs klasifikuojant „žuvų faunos“ ekologinę būklę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, V priedo 1.2.2 punktas

turi būti aiškinamas taip:

pirma, kiek tai susiję su biologinio kokybės elemento „žuvų fauna“ vertinimo kriterijais, sąvoka „antropogeninis trikdymas“, kaip ji suprantama pagal šį punktą, turi būti suprantama taip, kad tai yra bet kuris trikdymas, atsirandantis dėl žmogaus veiklos, įskaitant bet kokius pokyčius, galinčius paveikti žuvų rūšių sudėtį ir gausą, ir, antra, visi šie trikdymai yra svarbūs klasifikuojant „žuvų faunos“ ekologinę būklę.

Parašai.

[i] Eilutėje dėl kanclerio kalbinio pobūdžio pataisymas padarytas paskelbus šį tekstą pirmą kartą.